

Roel van Dijk Azn

Ten geleide

Communicatie en gemeenschapszin

In dit tijdschrift zijn de mogelijkheden om te communiceren enorm gegroeid, maar er wordt dan ook een sterk beroep op ons gedaan om veelvuldig te communiceren.

Nog steeds communiceren wij met onze patiënten veelal schriftelijk: bijv. middels informatiefolders of bordjes in de kleedkamers met de vraag of de vrouwelijke patiënt zwanger is. Het is een hele uitdaging om de patiënt via een informatiefolder ook echt te bereiken: liefst kort en duidelijk. We willen de patiënt ook aanmoedigen om bij vragen contact op te nemen. De WGBO draagt ons op de patiënt naar redelijkheid te informeren over de risico's. De Inspectie voor Volksgezondheid hanteert hier de 2%-grens: alleen als een complicatie of bijwerking vaker voorkomt moeten we het vermelden. Met uitzondering van de interventies zijn er vrijwel geen aanleidingen meer om de patiënt te waarschuwen: radiologie is een veilig terrein voor de patiënt.

Patiënten willen vaker dan voorheen direct na het onderzoek weten wat er aan de hand is. De tijd is voorbij dat ze met een kluitje in het riet kunnen worden gestuurd. Niet alleen radiologen communiceerden vroeger weinig met de patiënt; dit gold ook voor andere medici. Ik herinner me nog een patiënte aan wie ik vroeg waaraan zij door de gynaecoloog was geopereerd in de jaren zestig. Deze collega had haar destijds gezegd: "Mevrouw, vraag maar niets, wees maar blij dat ik kan helpen." Communicatie met de patiënt kost tijd, maar kan ook heel bevredigend zijn. Natuurlijk, het is gemakkelijk gescoord om een patiënt na afloop mede te delen dat er geen uitzaaiingen zijn, of geen aanwijzingen voor een ernstige ziekte. Maar het komt ook voor dat er slecht nieuws is als de patiënt om de uitslag vraagt. Naar mijn ervaring stelt de patiënt het ook dan op prijs om serieus genomen te worden. En daar hoort geen gedraai of vage terminologie bij! We hebben daarna ook wat te bieden, bijvoorbeeld het terstond inlichten van de huisarts of specialist, of spoedverwijzing naar een specialist. En niet te vergeten, knagende onzekerheid en het gevoel afgescheept te zijn maken het vermoeden dat er iets ergs aan de hand is vaak ondraaglijk.

De communicatie met de patiënt neemt toe, maar hoe is het tussen de leden van de NVvR? Vroeger kenden alle radiologen elkaar, zo hoor je stevast. Het lijkt mij dat er toen ook al 'obscure' leden waren. Maar hoeveel collegae kennen wij tegenwoordig? Relatief steeds minder! Voor de oudere generaties geldt: het aantal – veelal jonge – leden dat je niet kent neemt almaar toe. De jongere leden kennen dat fenomeen nog niet; zij kijken aan tegen een grote menigte onbekende oudere leden. Naarmate je minder medeleden kent neemt ook het 'wij-gevoel' af. Wat kan een bestuur hieraan doen? Alleen wat sleutelen in de marge? Een mooie MemoRad met een lage drempel om wat te publiceren. Van de auteurs een fotootje en voornaam publiceren. Een smoelenboek in het volgende Jaarboek van de NVvR. Voornamen op de badges bij de activiteiten is helaas nog niet gelukt. Maar leden, oud en jong, zouden elkaar zonder meer moeten tutoyeren. In het bestuur is wel eens gemijmerd over het bij de lunch van de Sandwichcursussen dirigeren van de leden naar grote lange tafels zodat ze willekeurig verspreid zitten. Dit is een enorme stap in de praktijk, maar mijn ervaringen om bij volstrekt onbekende collegae aan tafel te zitten waren vrijwel alle zeer waardevol. Een bijzondere vermelding in dit kader verdient ook Radiogolf (geen NVvR-activiteit!). Golfende

leden ontmoeten elkaar; hieruit ontstaan waardevolle contacten. Het belangrijkste blijft: wie wil communiceren moet op een ander afstappen.

Inmiddels dreigt de situatie te ontstaan dat de leden van de NVvR deze vereniging zien als een instituut op afstand. Als een hogere macht die cursussen geeft, examens afneemt, politieke standpunten bepaalt, richtlijnen samenstelt, normen formuleert. Dat nu is volstrekt onjuist. De NVvR is niets meer dan de verzameling van leden. En het is jammer dat de grote liefde voor het vak, die bij u allen zo aan de oppervlakte ligt, tegenwoordig minder vanzelfsprekend leidt tot verbondenheid met elkaar en binnen de NVvR. Want alleen met elkaar komen we verder.

Het belang van de NVvR was vroeger gemakkelijker in te zien. Immers, de professionalisering was een directe afgeleide van de vereniging. Inmiddels zijn we aangeland in een stadium dat de professionalisering buiten kijf staat. Daar hebben we de NVvR niet meer voor nodig. Of toch? Dat we vakmensen zijn weten we, maar de situatie is veranderd: de buitenwereld wil daar ook van overtuigd zijn. Examens toetsen de theoretische kennis. Het systeem van accreditatie stelt ons in staat om aan te tonen dat we genoeg aan bijscholing hebben gedaan. Uit visitaties moet blijken dat we een goed georganiseerde praktijk hebben. Vanuit de NVvR wordt met de overheid gesproken over onderwerpen als stralingshygiëne en over onderzoek door de Inspectie voor de Volksgezondheid naar functioneren en protocollering van afdelingen Radiologie. Aan ons worden ook als professionals hogere eisen gesteld; alleen door communicatie kunnen we dat duidelijk maken. En dat doen we ook als vereniging: kijk maar eens naar het in 2000 verschenen beleidsplan 'Van zilver naar zand'. Na vele jaren voorbereiding is een beleidsplan verschenen dat veel indruk heeft gemaakt op de buitenwereld. Het is de weerslag op de visie van eind jaren negentig op de periode tot 2010. Het is nog volop actueel en voor het bestuur een bron van inspiratie. De professionaliteit van de radiologen is niet meer in het geding, maar uw persoonlijke professionaliteit des te meer. Onze NVvR speelt daarbij een belangrijke rol.

Wat mij niet is gelukt tijdens mijn bestuursperiode is het opstarten van een E-groep ofwel mailinglijst. Het werkt via het internet en het idee is simpel: abonnees sturen een berichtje naar één e-mailadres. Via dit adres gaat het bericht naar de gehele groep, en ook de antwoorden komen bij eenieder terecht. Het is een zeer laagdrempelige manier om met elkaar te discussiëren over allerlei onderwerpen waarover je niet direct een artikel schrijft of een collega elders belt. Bijvoorbeeld: uit welke foto's bestaat een sinusserie? – is pijn in de buik een goede indicatie voor een X-colon? – welke organen moet je bekijken met echografie bij de vraagstelling: metastasen van coloncarcinoom? – zijn er al laboranten die een X-maag doen? etc., etc. Bovendien, omdat het zo snel gaat ontstaat er ook dynamiek in de discussie. Tot mijn grote vreugde vernam ik dat de aspirant-leden de stap naar een E-groep wel hebben genomen. Waarom is het nooit doorgevoerd voor de gewone leden? Ik had altijd een voorkeur voor koppeling aan NetRad. Het is gemakkelijk om een E-groep te starten, maar om het privé te houden moet er wel een kleine organisatie omheen zitten. Het privé-aspect is van belang om te voorkomen dat buitenstaanders aan de haal gaan met ontboezemingen op zo'n lijst. Bovendien moet er een archief komen met een zoekfunctie en een FAQ (frequently asked questions) of VVV (veel voorkomende vragen). Ook moeten er moderatoren worden aangesteld die onder meer de e-tiquette in de gaten houden. Wie wil?

Enige tijd geleden stonden er advertenties in de MemoRad voor vacatures in de geledingen van de NVvR. De respons hierop was zonder meer teleurstellend. Toch heeft het bestuur tot mijn genoegen besloten om verder te gaan met adverteren. Ik roep u allen op om te reageren. Het meebesturen van de vereniging, in welke hoedanigheid ook, geeft zoveel plezierige contacten en dito communicatie. Het is ook de enige manier om de mythe te doorbreken dat

actieve leden van de NVvR één grote kliek vormen waarin niet valt te infiltreren. Ik heb dit zelf ook lange tijd gedacht, maar ik kan u verzekeren: niets is minder waar. Sterker nog, het blijkt steeds moeilijker om collegae te interesseren voor een functie. Meedoen in bestuur, commissie of werkgroep betekent ook extra dimensie van communicatie.

Nog een prangend punt. Is de NVvR er voor de portemonnee van de perifere radioloog? Dit verwijt heeft mij meermalen bereikt. Tijdens mijn bestuursperiode is het inkomen van de radioloog slechts recentelijk op de agenda gekomen via de DBC's. De grootste aandacht gaat hier zeker niet naar uit, hoe belangrijk het ook is. Er zijn vele andere punten die actueel zijn. Desondanks is 'de academie' de laatste jaren zwaar ondervetegenwoordigd; kijk maar naar de bezetting van het dagelijks bestuur van de NVvR de laatste jaren. Sterker nog, al drie keer op rij komt de voorzitter uit een perifere praktijk, waarvan de laatste twee keer zonder 'opleiding'. Verder is het zonneklaar: de Algemene Vergaderingen zijn alleen goed bezocht als er een onderwerp op de agenda staat dat direct of indirect het inkomen beïnvloedt. Misschien wel een extra reden om de bakens te verzetten en over te gaan tot meer e-communicatie.

Aan het eind van mijn periode als secretaris wil ik ook mijn dank betuigen. Om te beginnen aan de dames van het Bureau. Jolanda Streekstra en Birgit Vermeer, jullie maken door jullie enthousiasme moeilijke opdrachten vanzelfsprekend. Graag wil ik u allen nog eens wijzen op het artikel van Jolanda Streekstra waarin zij weergeeft wat er allemaal gebeurt op het Bureau. Dat is heel veel en het is ook heel complex. Niet voor niets wordt er niet meer gesproken over secretaresses maar over stafmedewerkers. Mijn medebestuurleden dank ik voor een zeer inspirerende tijd waarin collegialiteit en een positieve instelling steeds centraal stonden. De Redactieraad (MemoRad en NetRad) dank ik om dezelfde redenen. Verder wil ik mijn maten danken voor de onbaatzuchtige wijze waarop ze mij in de gelegenheid hebben gesteld ook tijdens kantooruren voor de NVvR te werken. Ik denk met veel genoegen terug aan alle plezierige contacten die ik had met velen van u en ik dank u allen voor het in mij gestelde vertrouwen. En ten slotte wens ik mijn opvolger Rutger Cohen veel succes en hoop dat hij net zo'n plezierige bestuursperiode zal hebben als ik heb gehad.

Dr. R. van Dijk Azn

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.